

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain voimassaolon jatkamista sekä tehtäväksi eräitä muutoksia, joilla parannetaan pienten ja keskisuurten yritysten asemaa kuljetustuen saajina suhteessa suuriin yrityksiin.

Nykyisen lain voimassaoloaika päättyy vuoden 1994 lopussa. Lain voimassaoloaika ehdotetaan jatkettavaksi kahdella vuodella eli vuoden 1996 loppuun.

Esityksen mukaan suurille yrityksille maksettavan kuljetustuen tasoa alennettaisiin nykyisestäään 60 prosentilla pienille ja keskisuurille

yrityksille maksettavan kuljetustuen tason jäädessä ennalleen.

Hakemuskausittain maksettavan kuljetustuen vähimmäismäärä ehdotetaan otettavaksi käyttöön tarpeettoman pienten hakemusten määrän vähentämiseksi osana hallinnon rationalisointitoimenpiteitä. Samalla luovuttaisiin kuljetusmaksujen yhteismäärää koskevasta rajoituksesta.

Esitys liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Lain voimassaoloajan jatkaminen (15 § ja 20 §)

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annettu laki (954/81) tuli voimaan vuoden 1982 alusta. Laki on määräaikainen ja koski aluksi kuljetuksia vuosina 1982—1989. Sittemmin lain voimassaoloaika on jatkettu ensin 1993 loppuun ja viimeksi vuoden 1994 loppuun.

Viimeksi mainittua lain muutosta koskevassa hallituksen esityksessä todettiin, että vuoden 1994 kuluessa selvitetään, miten tukea voitaisiin nykyistä enemmän painottaa pienille ja keskisuurille yrityksille. Tätä koskevaa muutostyötä käsitellään jäljempänä.

Euroopan Unionin (EU) kanssa käydyissä jäsenyysneuvotteluissa on tullut esiin tarve kuljetusjärjestelmän tarkistamiseksi mahdolli-

sen jäsenyyden toteuduttua. Tämä on tarkoitus toteuttaa seuraavan kahden vuoden kuluttua. Edellä sanottuun viitaten ehdotetaan nykyistä kuljetusjärjestelmän voimassaoloaika jatkettavaksi vuosiksi 1995 ja 1996. Lain 15 §:n 2 momenttia ja 20 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi tämän mukaisesti.

1.2. Kuljetustuen suuruus (12 a §)

Sen johdosta, että kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain nojalla maksettavasta kuljetustuesta merkittävä osa maksetaan suurteollisuuden kuljetuksille, hallitus ilmaisi viimeksi tehtyä lakimuutosta koskevan hallituksen esityksen perusteluissa tarpeen selvittää, miten tukea voitaisiin nykyistä enemmän painottaa pienille ja keskisuurille yrityksille (p k - r i t y s).

Tehtyjen selvitysten mukaan maksetusta kuljetustuesta vuonna 1993 oli pk-yritysten osuus 28 % ja suurten yritysten osuus 72 %. Säästöjen aikaansaamiseksi ja julkisen talouden tasapainon parantamiseksi valtioneuvosto teki 14 päivänä lokakuuta 1992 periaatepäätöksen, johon sisältyviin laajakantoisiin rakenteellisiin uudistuksiin kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla elinkeinotukien karsiminen muun muassa tarkistamalla kuljetustuen myöntämisperusteita. Osittain tässä tarkoituksessa kuljetusten alueellisesta tukemisesta annettua lakia on vuoden 1993 aikana muutettu kahdesti. Näin aikaansaadut säästöt eivät kuitenkaan ole asetettuihin säästötavoitteisiin nähden olleet riittäviä. Näin ollen valtion elinkeinotukea on tarpeen edelleen vähentää sekä suunnata entistä tehokkaammin keskeisiin tavoitteisiin.

Sen johdosta, että pk-yrityksillä on keskeinen merkitys sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteiden saavuttamisessa talouden tasapainoittamiseksi, hallitus pitää keskeisenä päämääränä vaikuttaa pk-yritystoiminnan edellytysten vahvistumiseen. Tämän johdosta ehdotetaan, että nykyinen kuljetustuen taso pk-yritysten osalta säilytettäisiin ennallaan, mutta tarpeelliset säästövaikutukset aikaansaataisiin alentamalla suurille yrityksille nykyisin maksettavan kuljetustuen tasoa 60 %:lla. Toimenpide olisi myös oikeansuuntainen sekä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) että mahdollisen EU-jäsenyyden asettamien velvoitteiden kannalta. Näin syntyvä säästö olisi täystehoisesti vaikuttaessaan vuositasolla noin 60 miljoonaa markkaa.

1.3. Kuljetustuen maksamiseen oikeuttavan tuen suuruus (7 §)

Kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan kuljetustuki maksetaan, jos kuljetusmaksu on vähintään tietyn, alunperin laissa, sittemmin kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä määrätyn vähimmäismäärän eli nykyisen 121 markan suuruinen ja jos kuljetusmaksujen yhteismäärä nousee puolessa vuodessa vähintään 6 000 markkaan.

Valtion varoista yrityksille myönnettävän erityisrahoituksen vaikuttavuuden parantamiseksi on tarkoituksenmukaista karsia sellaista rahoitusta, jonka hallintokustannukset ovat suuret maksettavaan tukeen nähden. Tämä

edellyttää luopumista sellaisista kuljetustuen maksatuksista, joissa tukea voidaan pitää vähäisenä. Koska nykyinen määrittelytapa ei suoranaisesti säätele maksettavan tuen suuruutta, vaan tuen perusteena olevaa kuljetusmaksua, ehdotetaan, että kuljetustukeen oikeuttavasta rahtien vähimmäismäärän rajoituksesta luovutaan ja sen sijaan määritellään kuuden kuukauden hakemuskaudessa maksettavan kuljetustuen vähimmäiseksi määräksi 2 000 markkaa. Näin voidaan suoraan säädellä maksettavan tuen vähimmäissuuruutta. Tämä järjestely on tarkoituksenmukaista erityisesti etäällä sijaitsevien pienten ja keskisuurten yritysten kannalta.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Suurille yrityksille maksettavan kuljetustuen määrän alentaminen pienentää kuljetustukeen tarvittavan määrärahan tarvetta noin 60 miljoonalla markalla vuodessa. Säästöt syntyvät pääasiassa paperiteollisuuden, elintarviketeollisuuden sekä puun ja puuteosten kuljetuksille maksettavasta tuesta. Kuljetustuen puolivuositain tapahtuvasta hakemismenettelystä johtuen näin aikaansaatu säästö kohdistuu täysimääräisenä vasta vuoden 1996 määrärahaan. Vuoden 1995 osalta säästö on noin 20 miljoonaa markkaa.

Maksettavan kuljetustuen 2 000 markan vähimmäismäärän käyttöön ottaminen vähentää kuljetustukea koskevia maksatuspäätöksiä vuosittain noin 500 kappaleella, mikä on noin 25 prosenttia hakemusten kokonaismäärästä. Maksettavan kuljetustuen määrää tämä muutos vähentäisi noin 580 000 markalla vuositasolla.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Maksettavan kuljetustuen vähimmäismarkkamäärän käyttöönotto saa aikaan noin 25 %:n vähennyksen hakemusten kokonaismäärässä, mitä voidaan pitää merkittävänä epätarkoituksenmukaisen hallintotyön säästönä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu kauppa- ja teollisuusministeriössä virkatyönä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

4.1. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

4.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Euroopan Unionin kanssa käydyissä jäsenyysneuvotteluissa on tullut esiin tarve Suomen kuljetustukijärjestelmän tarkistamisesta mahdollisen jäsenyyden toteuduttua. Neuvotteluis-

sa on tässä tarkoituksessa ollut esillä kahden vuoden siirtymäaika, jonka kuluttua tarpeelliset muutokset kuljetustukijärjestelmään tehtäisiin.

5. Voimaantulo

Voimassa oleva laki on voimassa vuoden 1994 loppuun.

Lainmuutos ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995. Lakia sovellettaisiin vuosina 1995 ja 1996 tapahtuviin kuljetuksiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta 18 päivänä joulukuuta 1981 annetun lain (954/81) 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 2 momentti 15 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1111/89) sekä 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1137/93), sekä

lisätään lakiin siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 12 a §:n tilalle uusi 12 a § seuraavasti:

7 §

Kuljetustuki maksetaan, jos kuljetusmaksu on ollut vähintään 121 markkaa lähetykseltä ja maksettava kuljetustuki on vähintään 2 000 markkaa hakemuskaudessa. Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus korottaa mainittuja määriä Valtionrautateiden tavaraliikenteen rahtitason nousua vastaavasti.

12 a §

Suurelle yritykselle maksetaan 10 ja 12 §:n mukaisesti laskettu kuljetustuki 60 prosentilla alennettuna.

Pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitetaan tässä laissa yritystä, jonka henkilökunta on enintään 250 henkilöä ja jonka vuotuinen liikevaihto on enintään 120 miljoonaa markkaa tai taseen loppusumma enintään 60 miljoonaa markkaa.

Milloin pienen tai keskisuuren yrityksen omistajana on suuri yritys, saa tällaisen yrityksen omistusosuus tai, jos tällaisia yrityksiä on useampia, näiden yritysten omistusosuus yh-

teensä olla osakeyhtiömuotoisen pienen tai keskisuuren yrityksen osakepääomasta enintään 1/4, jotta viimeksi mainitut yritykset saisivat kuljetustuen alentamattomana.

15 §

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 1996 loppuun.

20 §

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—1996 aikana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1995. Lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka alkavat lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 2 päivänä syyskuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Kauppa- ja teollisuusministeri *Seppo Kääriäinen*

Laki

kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuljetusten alueellisesta tukemisesta 18 päivänä joulukuuta 1981 annetun lain (954/81) 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 2 momentti 15 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1111/89) sekä 15 §:n 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1137/93), sekä
lisätään lakiin siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 12 a §:n tilalle uusi 12 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Kuljetustuki maksetaan, jos kuljetusmaksu on ollut vähintään 121 mk lähetykseltä ja kuljetusmaksujen yhteismäärä on puolen vuoden aikana vähintään 6 000 markkaa. Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus korottaa mainittuja määriä Valtionrautateiden tavaraliikenteen rahtitason nousua vastaavasti.

Kuljetustuki maksetaan, jos kuljetusmaksu on ollut vähintään 121 markkaa lähetykseltä ja *maksettava kuljetustuki on vähintään 2 000 markkaa hakemuskaudessa*. Kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus korottaa mainittuja määriä Valtionrautateiden tavaraliikenteen rahtitason nousua vastaavasti.

12 a §

Suurelle yritykselle maksetaan 10 ja 12 §:n mukaisesti laskettu kuljetustuki 60 prosentilla alennettuna.

Pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitetaan tässä laissa yritystä, jonka henkilökunta on enintään 250 henkilöä ja jonka vuotuinen liikevaihto on enintään 120 miljoonaa markkaa tai taseen loppusumma enintään 60 miljoonaa markkaa.

Milloin pienen tai keskisuuren yrityksen omistajana on suuri yritys, saa tällaisen yrityksen omistusosuus tai, jos tällaisia yrityksiä on useampia, näiden yritysten omistusosuus yhteensä olla osakeyhtiömuotoisen pienen tai keskisuuren yrityksen osakepääomasta enintään 1/4, jotta viimeksi mainitut yritykset saisivat kuljetustuen alentamattomana.

15 §

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana

Kirjallinen päätös ennakkotiedosta on valtiota sitova kahden vuoden ajan päätöksen antamisesta lukien edellyttäen, että kuljetustuen maksamisperusteet eivät kyseisenä aikana

Voimassa oleva laki

ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 1994 loppuun.

Ehdotus

ole muuttuneet. Päätös on sitova kuitenkin enintään vuoden 1996 loppuun.

20 §

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—1994 aikana.

Tätä lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka tapahtuvat vuosien 1982—1996 aikana.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1995. Lakia sovelletaan kuljetuksiin, jotka
alkavat lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.*
